

Med kikare och kaffetermos

Lokalkurs i fågelskådning
Brantevik 24–25 maj 2021

Deltagare

Margareta Fries, Sjöbo
Johan Bergbäck, Brantevik
Berit Fredriksson, Hässleholm
Marie Grände, Brantevik/Lund
Ann-Christin Ahlquist,
Gislövshammar/Hässleholm
Bernt Håkansson, Brantevik
Kerstin Wester, Brantevik

Kursledare

Magnus Ullman, Brantevik

Måndag 24 maj 2021

Samling på STF Råkulle vandrarhem i Brantevik kl 0830 för avmarsch mot härliga fågelupplevelser i utsökt försommarväder.

Vi startar med en transportsträcka mot Frukträdgården samtidigt som vi konstaterar att transportsträckor är helt OK i samband med fågelskådning – bara man ser till att vara observant och spanar och lyssnar även under förflyttning. Nu blir det inte så mycket transportsträcka, för vi stannar ideligen för att diskutera vad vi ser och hör. Exempelvis hör vi fyra olika gransångare från en och samma punkt. Vi fokuserar även på några ladusvalor (hur tornseglare ser ut har vi redan rätt ut) och hur man skiljer dem från hussvala, vilka som är vanligast i Brantevik och hur de placerar sina bon.

Väl i Frukträdgården bekantar vi oss med grå flugsnappare – det är väldigt gott om dem idag (Sveriges 10:e vanligaste fågel) men det dröjer en bra stund innan vi får se någon bra.

Gott om grå flugsnappare i Frukträdgården idag. Och en och annan rödstjärt. 24 maj. (Magnus Ullman)

Vi funderar lite över vad som är bra skådarstrategi: jo, man bör ligga steget före fåglarna, vilket innebär att man spanar ut något ställe som ser bra ut för rastande fåglar, som en läig plats eller ett solbelyst skogsbryn. Även om man från början inte ser någon fågel kan man räkna ut att detta är lämplig miljö för en rastande fågel, och därför kan det löna sig att bli kvar en god stund och spana. Även om man inte såg någon fågel från början.

Det finns så många sjungande fåglar i Fruktträdgården (löv-, gran- och härmsångare, näktergal, järnsparv) att det är svårt att fokusera på en enskild röst när man lyssnar.

Vi konstaterar också att det är viktigt att fokusera på rätt fågel – exempelvis om någon ropar ut något kul – eftersom fåglar är färskvara och den aktuella fågeln omgående kan försvinna för evigt. Då duger det inte att stå och beundra en grönfink. Den kan man titta på sedan.

Vi ställer oss också frågan varför man har så svårt att lära sig fågelläten – sång, locklåten etc. Är man för omusikalisk? – Nej, den enkla anledningen är att det ÄR svårt att lära sig fåglars låten. Det TAR lång tid. För vem som helst.

Vi ägnar också viss uppmärksamhet åt stigarna i Fruktträdgården. Vem är det som trampar upp dem? Katter? Hundar? Hästar? Människor? UFO:n?

Sångarna är små, diskreta, snabba och svåra. Här i alla fall en ärtsångare. Grönet, 24 maj. (Magnus Ullman)

Vi går tillbaka till vandrarhemmet via Grönet. Det är så mycket fågel att vi knappt hinner i tid till lunchen kl 1200. Lunchen idag består av mustig ungersk gulyás enligt mamma Ilonas recept (vandrarhemsvärdinnan Sussis mamma alltså). Därefter en smärre siesta.

Sussi och Hans presenterar dagens lunch, ungersk gulyás enligt mamma Ilonas recept. (Magnus Ullman)

Avmarsch 1330 mot Södra hamnen, där vi än en gång fördjupar oss i ladu- kontra hussvalor. För ett ögonblick lämnar vi fåglarnas värld och tittar närmare på ett av de biotop för humlepälsbi som hänger här och var på väggar i Brantevik. Det är varmt mot den sydvända väggen och vi ser ett antal steklar varav några kanske är just humlepälsbin (men de flesta verkar vara mindre bin).

Vid Vejakåsen ligger på klippan en ejderhanne som inte ser så pigg ut. Här konstaterar vi också hur viktigt det är med olika biotoper, olika miljöer. Under midvintern händer vissa år att skärnsnäppor födosöker på Vejakåsens karga hållar. Men sällan andra vadare, för de föredrar andra miljöer.

Vi går en runda på Grönet och fastnar för den eviga frågan: Var låg Brantarör? Ingen vet.

Eftermiddagsfika på Råkullens innergård – i sol eller skugga allt efter önskemål. 24 maj. (Magnus Ullman)

En stund efter kl 1500 är vi tillbaka i solskenet på Råkullens innergård för en fika med smarrig bulle. Vi hinner även en liten presentationsrunda. Vi tittar på äppelträdet ovanför oss och ställer frågan: Var är alla insekter som fåglarna äter? De flesta (bladlöss och liknande) är så små eller gömmer sig i barkspringor att vi inte ser dem utan närmare inspektion. Men nog finns de där!

Efter diverse snack om bra och dåligt väder för skådning går vi dagens sista runda via Södra hamnen och Bäckudden och konstaterar att här finns väldigt mycket svalor (av två arter); troligen är det den friska vinden som gör det extra värdefullt för dem att födosöka just här.

Hämpling. Grått huvud med ljus kindfläck. Bäckudden, 24 maj. (Magnus Ullman)

Vi återvänder via det stora bihotellet vid Lekplatsen – men i vanlig ordning tyvärr ingen biaktivitet. Kl 1730 skiljs vi åt vid Råkulle – tack för idag, ses i morgon.

Tisdag 25 maj 2021

Samling kl 0830 vid vandrarhemmet i lätt duggregn och knappt ens det. Inte många millimeter kommer under förmiddagen vilket känns som en härlig befrielse för prognosen igår sa närmast slagregn större delen av dagen.

Vi har idag utrustat oss med cyklar (drygt halva gruppen från Råkulle) vilket visar sig vara ett genidrag.

Vi har siktet inställt på cykelbanan längs Sandvik men hinner knappt dit innan vi hör dagens första rosenfink. Den sjunger sin tuffa busvissling för oss en stund men visar inte upp sig så bra (så det är först från foton i efterhand vi kan konstatera att det rör sig om en ung, ettårig hanne utan den adulta hannens röda färger – att fotografera är en viktig del av fågelskådandet). Kul ändå!

En ung rosenfink sjunger skallen av sig för oss. Sandvik, 25 maj. (Magnus Ullman)

Några hundra meter längre norrut sitter hanne nr 2 i låga vresrosor, vilket gör att han är betydligt mer benägen att visa upp sig för oss. Nära Laxvik spanar vi efter blåhake i tången; även om arten är sällsynt har nattens ostvind gett en viss förhoppning om den i Indien övervintrande blåhaken. Men ingen lycka idag. Vi får nöja oss med några storskrakar i Laxvik.

Gott om sjungande näktergalar när vi cyklar längs Skvallerstigen i Frägård. Det är lätt att bli stående överallt, men vi sätter fart och trampar iväg till rastplatsen vid norra delen av Simris strandäng, där vi slår oss ner för en kortare fika samtidigt som vi lyssnar av den lokala rosenfinken.

Efter fikat tittar vi närmare på rosenfinken, denna gång en adult hanne, knallröd och fin. Vi ställer oss frågan varför ettåriga hannar av rosenfink, svart röstjärt och mindre flugsnappare inte är utfärgade som andra ettåriga hannar av småfåglar (utan istället honfärgade). Och får erkänna att vi egentligen inte har något bra svar. Ändå kan vi fascineras över att denna adulta hanne satt här någonstans och sjöng för ett år sedan, och nu tillbringat vintern i Indien för att åter ta sig tillbaka hit. Mäktigt!

Vi går en runda på Simris strandäng och uppmärksammar såväl ett kråkbo (verkar inte aktivt) och ett härligt bestånd av majvivor. Dessutom hör vi dagens 4:e rosenfink, denna gång en ung, gråbrun hanne.

Här var det karbonfri eko-skådning de luxe. Vi äntrar våra stolta springare för återfärd. (Magnus Ullman)

Utan större äventyrligheter cyklar vi tillbaka till Råkulle, dit vi anländer nästan chockerande punktligt för lunch kl 1200. Fortfarande bara ett stilla duggregn, men lite kyligt är det, så det är skönt att komma in i värmen för en omgång soppa på röda linser och ugnsgriLLad blomkål, gott hembakat bröd och välsmakande ost.

Klockan 1330 drar vi igång igen och går via Vejakåsen neråt Grönet. Men nu gör regnet mer skäl för sitt namn så vi avbryter innan vi hinner bli helt dyblöta och återvänder till vandrarhemmet där vi kopplar upp oss på nätet för en genomgång av Artportalen – hur man använder denna funktion för att lägga in sina observationer (där ligger t.ex. de 3 storlommar vi såg vid Vejakåsen dagen innan, och vi passar också på att lägga in dagens 4 rosenfinkar) och hur man använder den för att extrahera vilka fåglar som Häckar i Brantevik eller vilka arter som brukar ses i omgivningarna just så här års. En fantastiskt användbar hemsida.

Vi tittar också närmare på några fågelföreningar – de nationella Sveriges Ornitologiska Förening/BirdLife Sverige och Club 300 samt den regionala Skånes Ornitologiska Förening.

Eftermiddagsfika intas idag inomhus – och efter fiket blir vi sittande kvar och diskuterar alla möjliga och omöjliga aspekter på fåglar och fågelskådning, t.ex. hur man bär sig åt för att välja en bra tubkikare.

Den planerade fortsättningen utomhus ställs in på grund av det tilltagande regnet. Så det hinner bli en hel del småprat innan vi bryter kl 1730. Tack och adjö!

Adult rosenfink, Simris strandäng, 25 maj. (Magnus Ullman)

Gruppen lyssnar andäktigt till utläggning om blåhakens flyttning. Sandvik, 25 maj. (Magnus Ullman)

De fåglar vi observerade (hörde eller såg)

1. Grågås
2. Knölsvan
3. Gravand
4. Gräsand
5. Ejder
6. Storskrake
7. Småskrake
8. Tornseglare
9. Gök
10. Ringduva
11. Trana
12. Skrattnås
13. Fiskmåås
14. Gråtrut
15. Kentsk tärna
16. Storlom
17. Storskarv
18. Gråhäger
19. Röd glada
20. Ormvråk
21. Törnskata
22. Skata
23. Kaja
24. Råka
25. Kråka
26. Blåmes
27. Talgoxe
28. Sånglärka
29. Ladusvala

30. Hussvala
31. Lövsångare
32. Gransångare
33. Härmsångare
34. Svarthätta
35. Trädgårdssångare
36. Ärtsångare
37. Törnsångare
38. Gärdsmyg
39. Stare
40. Koltrast
41. Taltrast
42. Grå flugsnappare
43. Näktergal
44. Rödstjärt
45. Stenskvätta
46. Gråsparv
47. Pilfink
48. Järnsparv
49. Sädesärta
50. Bofink
51. Rosenfink
52. Grönfink
53. Hämpling
54. Steglits
55. Gulsparv

